

ที่มาของอนุสาวรีย์ ดร.ตัว ลพานุกรม

ดำรงศักดิ์ เหล่าแสงธรรม

นายชัยวุฒิ เลาวเลิศ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์บริการ ได้มีดำริที่จะสร้างอนุสาวรีย์ ดร.ตัว ลพานุกรม อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์ คนแรก ณ กรมวิทยาศาสตร์บริการ เพื่อเป็นอนุสรณ์สถานระลึกถึงคุณความดีของท่าน ที่มีต่อวงการวิทยาศาสตร์ของประเทศไทย การสร้างอนุสาวรีย์ มีลำดับการดำเนินงาน ดังนี้

กรมวิทยาศาสตร์บริการ ออกหนังสือที่ วท ๐๓๐๑/๔๙๒๗ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๙ ถึง สำนักพระราชวัง เพื่อหารือในเรื่องการจัดสร้างอนุสาวรีย์ ดร.ตัว ลพานุกรม พร้อมขอความอนุเคราะห์กองศิลปกรรม สำนักพระราชวัง เป็นที่ปรึกษาด้านประติมากรรมและการปรับปรุงภูมิทัศน์

สำนักพระราชวัง มีหนังสือตอบกลับ ที่ วท ๐๐๑๕/๓๗๑๒ ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ให้การสนับสนุนในเรื่องการจัดสร้างอนุสาวรีย์ และมอบให้ผู้อำนวยการกอง กองศิลปกรรม นายเขตศิริ ด้านพิทักษ์ เป็นที่ปรึกษาและร่วมในการดำเนินงานในครั้งนี้

กรมวิทยาศาสตร์บริการ มีคำสั่ง วศ. ที่ ๑๔๘/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๙ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์และงานจัดสร้างประติมากรรม ประกอบด้วย ประธาน นายชัยวุฒิ เลาวเลิศ (อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์บริการ) กรรมการ นางสุจินต์ ศรีคงศรี (รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์บริการ) นางอัจฉรา พุ่มฉัตร นายชุมชน เสริมสุวรรณ (ข้าราชการบำนาญ) พ.ต.อ.จิรพัฒน์ ลพานุกรม (หลาน ดร.ตัว ลพานุกรม) นายเขตศิริ ด้านพิทักษ์ (ผู้อำนวยการกอง กองศิลปกรรม สำนักพระราชวัง) นายวิเทียน นิลดำ (นายกสมาคมศิษย์เก่าเคมีปฏิบัติ) นางส่องแสง เลี้ยวชวลิต (ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาศักยภาพนักวิทยาศาสตร์ห้องปฏิบัติการ) และนายดำรงศักดิ์ เหล่าแสงธรรม (นักวิทยาศาสตร์ 8ว) เป็นกรรมการและเลขานุการ และได้แต่งตั้งกรรมการเพิ่มมี นายวิเวก อรุณรัตน์ และ นางเครือวัลย์ พิพุทธวัฒน์ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ คำสั่ง วศ. ที่ ๒๔๓/๒๕๔๙ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์และงานจัดสร้างประติมากรรมเพิ่มเติม

ในการประชุมคณะกรรมการ รับทราบข้อหารือจากสำนักพระราชวังที่แจ้งว่าสามารถสร้างอนุสาวรีย์ ดร.ตัว ลพานุกรม ณ กรมวิทยาศาสตร์บริการได้ โดยไม่สร้างอนุสาวรีย์ให้มีความสูงในระดับใกล้เคียง หรือสูงกว่า พระราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หน้ากระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับสถานที่จัดสร้างอนุสาวรีย์ มีอาคารของกรมวิทยาศาสตร์บริการเป็นเสมือนกำแพงจัดว่าเป็นคนละสวน และต่างหน่วยงาน และนายเขตศิริได้จัดทำภาพร่างต้นแบบแบบ perspective เป็นแนวทางให้ที่ประชุมได้พิจารณา

คณะกรรมการมีมติเห็นควรใช้พื้นที่หน้ากรมวิทยาศาสตร์บริการ ด้านถนนพระรามที่ ๖ ขนาดพื้นที่ ๒๒๕ ตารางเมตรเป็นสถานที่จัดสร้างอนุสาวรีย์ ดร.ตัว ลพานุกรม และก่อสร้างตามแบบที่นายวิเวก อรุณรัตน์ เสนอ โดยใช้เงินจากกองทุนการกุศลของนักศึกษาเคมีปฏิบัติในการดำเนินงาน ในงบประมาณ ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านห้าแสนบาท) และออกคำสั่ง วศ. ที่ ๒๔๔/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๔๙ เรื่องแต่งตั้งคณะทำงานดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์และงานจัดสร้างประติมากรรม ประกอบด้วย นายชุมชน เสริมสุวรรณ เป็นประธานคณะทำงาน นายวิเวก อรุณรัตน์ นายเขตศิริ ด้านพิทักษ์ นายดำรงศักดิ์ เหล่าแสงธรรม นายชัยรัตน์ มีมุข เป็น

คณะทำงาน และนางเครือวัลย์ พิพิธวัฒน์ เป็น คณะทำงานและเลขานุการ เพื่อดำเนินงานให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ พิจารณาสรรหาผู้รับจ้างและเสนอรายชื่อกิจกรรมการควบคุมงาน โดยแบ่งงานเป็น ๒ สัญญาจ้าง คือ

สัญญาจ้างงานสร้างประติมากรรม แบบลอยตัว (ครึ่งตัว) ขนาดเท่าครึ่งของคนปกติ ของ ดร.ตัว ลพานุกรม ได้ประติมากร นายนนทิวรรณ จันทนะผะลิน เป็นผู้ดำเนินงานปั้นและหล่อ โดยโรงหล่อมณฑลอารักษ์ ในงบประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาท) มี นายวิเวก อรุณรัตน์ เป็นประธานกรรมการ นายเขตศิริ ด่านพิทักษ์ นายพูลโชค ชนวนกุล (เจ้าหน้าที่กองศิลปกรรม สำนักพระราชวัง) เป็นกรรมการ และนายดำรงศักดิ์ เหล่าแสงธรรม เป็นกรรมการและเลขานุการ ตามคำสั่งคณะกรรมการดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์ และงานจัดสร้างประติมากรรม ที่ ๑/๒๕๔๙ เรื่อง คณะกรรมการควบคุมงานสร้างประติมากรรม ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๙

สัญญาจ้างปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ พื้นที่ภายใน กรมวิทยาศาสตร์บริการ (พื้นที่ประมาณ 225 ตารางเมตร) เพื่อปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์และสร้างฐานรากของอนุสาวรีย์ ได้นายทุเรียน ภูประเสริฐ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงานในงบประมาณ ๖๕๐,๐๐๐ บาท (หกแสนห้าหมื่นบาท) มี นายชุมชน เสริมสุวรรณ เป็นประธานกรรมการ นายวิเวก อรุณรัตน์ นายชัยรัตน์ มีมุข เป็นกรรมการ และนายดำรงศักดิ์ เหล่าแสงธรรม เป็นกรรมการและเลขานุการ ตามคำสั่งคณะกรรมการดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์และงานจัดสร้างประติมากรรม ที่ ๒/๒๕๔๙ เรื่อง คณะกรรมการควบคุมงานสร้างปรับปรุงภูมิทัศน์ ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๙

วันศุกร์ ที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๙ ได้จัดพิธีวางศิลาฤกษ์ โดยมีนายชัยวุฒิ เลาวเลิศ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์บริการ เป็นประธาน นายศิริพงษ์ วัชรไทย์ พนักงานพิเศษ ผู้บังคับบัญชาฝ่ายโทรคมนาคมและฝ่ายพิธีการ สำนักพระราชวังและคณะ เป็นผู้ดำเนินพิธีการ และพิธีวางศิลาฤกษ์ใช้งบประมาณ ๒๗,๘๗๕ บาท (สองหมื่นเจ็ดพันแปดร้อยเจ็ดสิบห้าบาท)

การจัดสร้างอนุสาวรีย์ ดร.ตัว ลพานุกรม จะแล้วเสร็จในเดือน มกราคม ๒๕๕๐ คาดว่างบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการทั้งสิ้น ประมาณ ๑,๒๓๗,๘๗๕ บาท (หนึ่งล้านสองแสนสามหมื่นเจ็ดพันแปดร้อยเจ็ดสิบห้าบาท)

เนื่องจาก พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรมในกระทรวงเศรษฐกิจ พ.ศ. ๒๔๗๖. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๕๐, หน้า ๙๐๘-๙๒๙, ๓๐ มกราคม ๒๔๗๖ ได้กำหนดให้ วันที่ ๓๐ มกราคม เป็นวันสถาปนากรมวิทยาศาสตร์บริการ คณะกรรมการจึงมีมติเห็นสมควรให้ทำพิธีเปิดอนุสาวรีย์ ดร.ตัว ลพานุกรม ในวันคล้ายวันสถาปนากรมวิทยาศาสตร์บริการ วันอังคาร ที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๐